

prima instanță: V. Chisalița
instanța de apel: N. Budăi, I. Cimpoi, N. Simciuc

dosarul nr. 2ra-2844/16

ÎNCHEIERE

28 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Ion Druță
Nicolae Craiu

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de
Ministerul Justiției al Republicii Moldova

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Chetrean și
Natalia Chetrean împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire
la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și
repararea prejudiciului moral

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016, prin care
a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și
menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 iunie 2016, prin
care acțiunea a fost admisă

constată:

La 03 martie 2016 Ion Chetrean și Natalia Chetrean au depus cerere de
chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM cu privire la constatarea
încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil și repararea
prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii a invocat că la 20 mai 2009, Direcția teritorială control
administrativ Chișinău a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului
or. Durlăști, intervenienți accesorii Inspectoratul General de supraveghere
Fitosanitară și control Semincer, ÎS „Protecția Plantelor”, Ion Chetrean,
Natalia Chetrean și alții cu privire la anularea deciziilor Consiliului or. Durlăști
emise în anii 2004-2005.

Indică că prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din
13 noiembrie 2015 a fost admisă cererea de chemare în judecată, fiind repusă
acțiunea în termenul de prescripție, fără a exista vre-un temei legal și s-a dispus
anularea deciziilor Consiliului or. Durlăști nr.1.5.2 din 05 februarie 2004 și nr. 166
din 13 mai 2005.

Menționează că pricina civilă nr. 3-6/2015 s-a aflat pe rolul instanței timp de
7 ani, cu încălcarea gravă a prevederilor legale. Ca rezultat, consideră prin acțiunile

vădit ilegale ale reclamanților și a instanței de judecată că le-a fost grav încălcat dreptul la examinarea cauzei în termen rezonabil.

Precizează că pricina civilă este de o complexitate redusă deoarece în dosar nu a fost necesar efectuarea unor acțiuni procedurale complexe.

Comunică că în calitate de intervenienți accesorii au acționat conform legislației în vigoare, au angajat un avocat, au întocmit și au prezentat în termenii stabiliți explicații, probe și alte documente necesare pentru soluționarea cauzei, s-au prezentat de fiecare dată la ședințele de judecată, iar tergiversarea examinării cauzei s-a datorat exclusiv comportamentului abuziv din partea reclamanților și a instanței de judecată, care a emis actele procedurale contrar prevederilor CEDO și a amânat neîntemeiat ședințele de judecată.

Menționează că litigiul din speța principală are o importanță majoră pentru ei, deoarece s-a solicitat deposedarea lor de un teren de construcție care le aparține cu drept de proprietate și timp de 7 ani nu pot începe construcția casei.

Mărimea prejudiciului moral l-au estimat la suma de 50000 lei, sumă pe care o consideră cu mult mai mică decât sumele oferite de Curtea Europeană pentru Drepturile Omului în cauze similare decise împotriva Republicii Moldova.

Susține că prejudiciul material și moral la caz, este în legătură directă cu acțiunea ilegală a judecătorilor din cadrul Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și a reclamanților care intenționat au tergiversat examinarea cauzei timp de 7 ani.

Își întemeiază pretențiile în baza dispozițiilor art. 2, 3, 4 din Legea privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 87 din 21 aprilie 2011, art. 1398 Cod civil.

Solicită constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil, repararea din contul statului prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Ion Chetrean și a Nataliei Chetrean a prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil în mărime a câte 25000 lei, pentru fiecare.

Prin hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 iunie 2016, acțiunea a fost admisă.

A fost constatată încălcarea dreptului lui Ion Chetrean și Nataliei Chetrean la judecarea cauzei în termen rezonabil.

A fost încasat din bugetul statului prin intermediul Ministerului Justiției al RM în beneficiul lui Ion Chetrean și a Nataliei Chetrean despăgubirea pentru prejudiciul moral în sumă de 15000 lei pentru fiecare.

În rest cerințele lui Ion Chetrean și a Nataliei Chetrean au fost respinse ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016 a fost respins apelul declarat de Ministerul Justiției al RM și menținută hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 06 iunie 2016.

La 24 octombrie 2016 Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva decizie instanței de apel din 15 septembrie 2016 prin care a

solicitat admiterea recursului, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel, considerându-o ilegală și neîntemeiată.

Menționează că instanța de apel a interpretat în mod eronat legea materială.

Consideră că concluziile instanței de apel derivă parțial din aprecierea eronată a normelor de drept material ce reglementează examinarea acțiunilor privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei.

Indică că la emiterea deciziei din 15 septembrie 2016, instanța de apel a apreciat arbitrar poziția participanților procesului și nu a luat în considerație argumentul invocat de către reprezentantul Ministerul Justiției al RM în ce privește nedepunerea de către intimați în instanța de judecată a cererii de urgentare a examinării pricinii potrivit art. 192 CPC, în condițiile în care acesta susține precum că a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei.

Consideră că comportamentul intimaților pe parcursul examinării pricinii, confirmă expres că în mod direct au aprobat tacit toate acțiunile întreprinse de către autoritatea judecătorească și participanții procesului, ca ulterior, să înainteze conform Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011 prezenta acțiune civilă.

Menționează că pe lângă faptul că reclamanții nu au depus o cerere de accelerare, nici nu s-au prezentat la majoritatea ședințelor fixate de instanța de judecată.

Precizează că instanța de apel doar parțial a apreciat raportul motivat din 31 mai 2016 prezentat de Judecătoria Buiucani mun. Chișinău, în condițiile în care din conținutul acestuia este evident că amânarea ședințelor de judecată din speța principală s-a datorat nemijlocit comportamentului părților.

Afirmă că părțile s-au folosit de drepturile sale procedurale, inclusiv înaintarea nenumăratelor cereri de amânare a ședințelor de judecată din diverse motive, concretizarea pretențiilor, de a prezenta înscrisuri noi, precum și exercitarea căilor de atac.

În acest sens, constată că unicul factor care a complicat examinarea acțiunii civile din speța principală, se datorează în mod direct comportamentului participanților procesului.

Relevă că fiecare participant al procesului dispune de anumite drepturi garantate de prevederile legale, însă totuși, subliniază că din moment ce s-a acordat aceste pârghii legale, prin urmare este absolut inadmisibil de a se face și abuz de aceste drepturi.

Astfel, în completarea motivării instanței de apel precum că tergiversarea examinării cauzei civile a avut loc adesea ori și din vina participanților la proces, notează că pentru a fi în prezența examinării unui litigiu de judecată în strictă conformitate cu prevederile legale, se impune obligatoriu respectarea drepturilor și obligațiilor de către fiecare participant al procesului, dar nu numai de către un singur participant, fie reclamant, pârât, martor, sau intervenient.

În această ordine de idei, susține că în speță nu există careva motive de tergiversare a examinării cauzei civile, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată naționale, cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

Astfel, reține că instanța de apel la primirea deciziei din 15 septembrie 2016 nu a ținut cont de cerința fundamentală față de despăgubirea prejudiciului moral, care constă în faptul că la determinarea despăgubirilor care acordă o satisfacție echitabilă părții în proces, obligatoriu se vor lua în considerare toate circumstanțele relevante ale pricinii.

Mai mult, indică că instanța de apel nu a luat în considerare și dispozițiile art. 192 alin. (2) CPC și prin urmare, rezultă că alte categorii de pricini civile urmează să fie judecate într-un termen rezonabil.

De asemenea, indică că la determinarea termenului rezonabil urma să se țină cont de complexitatea pricinii, comportamentul participanților la proces, conduita instanței judecătorești și a autorităților relevante, precum și importanța procesului pentru cel interesat.

Respectiv, în condițiile în care pretenția intimatului nu se regăsește a fi reglementată expres de art. 192 alin. (2) CPC, consideră că instanța de apel neîntemeiat a respins apelul și a menținut hotărârea primei instanței.

Totodată, în partea ce ține de admiterea parțială a pretenției privind prejudiciu moral, susține că instanța de apel la emiterea deciziei nu a apreciat corespunzător principiul de bază privind sarcina probării prejudiciului moral și anume că această sarcină nu poate fi pusă pe seama reclamantului, dar urmează a fi apreciată individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație în mod obligatoriu argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Subsecvent celor expuse, precizează că în anumite situații acordarea de satisfacții pecuniare/bănești nu constituie o regulă generală, dar o excepție de la această regulă.

În acest sens, face trimitere la art. 5 din Legea nr. 87, care prevede că la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, instanța de judecată poate decide că simpla constatare a încălcării dreptului reprezintă prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral.

La 07 decembrie 2016, Ion Chetrean și Natalia Chetrean au depus referință la recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova prin care au solicitat respingerea recursului ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 28 septembrie 2016, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire (f. d. 124) careva date despre recepționarea acesteia de către recurent, la materialele dosarului, lipsesc.

Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 15 septembrie 2016, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție relevă că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a

considera recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Ion Druță

Nicolae Craiu